

грамота стане для дітей яскравим, захоплюючим шматком життя, сповненим яскравими образами, звуками, мелодіями. Те, що дитина повинна запам'ятати, насамперед має бути цікавим. Навчання грамоти треба тісно пов'язувати з малюванням» [2, с.79]. Принцип наочності педагог вважав провідним у системі початкового навчання. Сьогодні фундаментальні ідеї В. Сухомлинського закладено у Концепції Нової української школи.

Наступна праця, яка привернула нашу увагу, – це «Народження громадянина» [3]. «У зовсім іншій за стилем книзі «Народження громадянина» (1970) художніх мініатюр значно менше, але показово, що у ній Сухомлинський уже говорить про своє власне авторство у написанні оповідань та казок. Так, він пише: «Я написав хрестоматію «Думки про людину». Це коротенькі оповідання й казки, які викликають у дітей роздуми про людину, співчуття до її горя і нещастя». Таке звертання педагога до художньо-образного донесення до вихованців своїх педагогічних прагнень свідчить і про обраний ним стиль викладу, і про те, наскільки великого значення він йому надавав» [4, с.123]. В. Сухомлинський писав про труднощі виховання підлітків, які мають місце і в сучасній школі. Розкрито й такі питання: дисципліна і самодисципліна, відповідальність перед колективом і перед самим собою, становлення моральності, емоційне і естетичне виховання та інші.. Аналізуючи вчинки дітей, педагог писав, що все починається в дитинстві, де закладається людський корінь.

Отже, в початковій школі формуються основи навчання, виховання й розвитку. Концептуальні засади цього процесу закладені в наукових доробках В.Сухомлинського.

Література

1.Нова українська школа. Концептуальні засади реформування середньої школи. [Електронний варіант]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>. З екрану.

2 Сухомлинський В.О. Серце відаю дітям / В.О. Сухомлинський. – К. : Рад. школа, 1973. – 288 с.

3.Сухомлинський В.О. Народження громадянина / В. О. Сухомлинський // Вибрані твори. В 5-ти томах. – К. : Радянська школа, 1977. – Т. 3. – 119 с.

4.Старикова Л.В. Оповідання та казки Василя Сухомлинського та їх розповідження в Україні і світі / Старикова Л.В. // Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка Випуск 5 (91),2017.– С.122-127.

УДК 159.944:331.102.24(043.2)

БЕГУН-ТРАЧУК Л.О.
Мукачівський державний університет

СТРУКТУРА І ЗМІСТ СИНДРОМУ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ

Аналізуючи дослідження, пов'язані зі структурою і змістом синдрому емоційного вигорання, потрібно зазначити, що вони носили більшою мірою описовий характер. Відмінною особливістю цих досліджень був суб'єктивізм авторів щодо самого використовуваного поняття, оскільки кожен дослідник наповнював цей термін своїм змістом, межі його застосування неправомірно

розширювалися, і практично поняття «синдром емоційного вигорання» можна було використовувати для опису будь-яких феноменів, як тотожних, так і протилежних. Разом з тим, дослідження, спрямовані на вивчення структури і змісту СЕВ, дозволили, по-перше, говорити про емоційне вигорання як про складний синдром, який має ряд симптомів; по-друге, вони поклали початок численним емпіричним дослідженням СЕВ; по-третє, виділення симптомів і компонентів СЕВ показало, що вони виникають не одночасно, а послідовно, що дозволило говорити про СЕВ як про динамічний процес, тобто як про феномен, що має свої етапи і фази розвитку.

У нашому дослідженні ми опираємося на найбільш повну і обґрунтовану класифікація симптомів і структурних компонентів синдрому емоційного вигорання, представлену у роботах W. Schaufen і D. Enzmann, науковці виокремлюють 132 симптоми вигорання, об'єднуючи їх у п'ять основних структурних компонентних груп: 1) афективні; 2) когнітивні; 3) фізичні; 4) поведінкові; 5) мотиваційні.

Необхідно наголосити, що у зв'язку з великою емоційною напруженістю освітньо-творчої діяльності музиканта, нестандартністю музично-педагогічних ситуацій, відповідальністю і складністю професійної діяльності фахівця з музичного мистецтва, збільшується ризик розвитку синдрому «емоційного вигорання». При цьому дуже мало звертається уваги на діючі ефективні психолого-педагогічні та медичні технології, які спрямовані на збереження здоров'я фахівців, що знижують ризик формування синдрому «емоційного вигорання» і появи кризи професії в цілому.

Досліджуючи специфіку емоційного вигорання у майбутніх фахівців з музичного мистецтва ми дійшли висновку, що емоційне вигорання є певною комбінацією фізичного, емоційного і когнітивного виснаження чи втоми представників мистецької сфери. На наш погляд, головний фактор емоційного вигорання – це емоційне виснаження, зокрема в процесі систематичної концертно-виконавської діяльності, а додаткові компоненти є наслідком або поведінки (купювання стресу), що веде до деперсоналізації, або власне когнітивно-емоційного вигорання, що виражається в зниженні особистісних досягнень, зокрема деформації суб'єктивної оцінки власних творчих можливостей. І те й інше проявляється в деформації особистості і має безпосереднє значення для її емоційного, духовного та фізичного здоров'я.

Таким чином, узагальнюючи дослідження структури СЕВ, можна сказати, що спочатку емоційне вигорання розглядалося як виснаження, що розповсюджується на всі сфери особистості. Згодом акцент зроблений саме на емоційному виснаженні, як особливості синдрому емоційного вигорання, що супроводжується зміною відносин у професійній взаємодії, оскільки відносини і взаємодію з іншими людьми засноване перш за все на емоційній складовій. Оскільки одним з компонентів самосвідомості є емоційно-оцінний компонент, то і виснаження в емоційній сфері, безсумнівно, буде впливати на цей компонент самосвідомості.

Актуальними напрямками подальшої розробки окресленої проблеми є розробка дієвих методик спрямованих на подолання синдрому емоційного вигорання фахівців з музичного мистецтва.

Література

1. Бойко В.В. Энергия эмоций. – СПб.: Питер, 2004. – 474 с.
2. Величко А. Основні детермінанти емоційного вигорання особистості / А.Величко // Вісник Київського Ін-ту бізнесу та технологій: зб. – К.: КІБІТ, 2012. – Вип. № 1 (17). – С. 89.
3. Карамушка Л. М. Технології роботи організаційних психологів: навч. посіб. / Л.М. Карамушка. – К. : ІНКОС, 2005. – 366 с.
4. Кулик С. М. Психологічні проблеми професійної адаптації вчителів / С. М. Кулик // Актуальні проблеми психології / [за ред. С. Д. Максименка, Л. М. Карамушки]. – Т. 1. – К. : Інститут психології ім. Г. С.Костюка АПН України, 2001. – 256 с.
5. Maslach C., Jackson S. E. MBI: Maslach burnout inventory. Palo Alto. Los Angeles, 1986.
6. Schaufell, W.B., Enzmann, D. And Girault, N. Measurement of burnout: A review. In Professional Burnout: Recent Development in Theory and Reserch ed. W. B. Schaufell, C.Maslach and T.Marek, pp. 199–215, Washington, DC: Taylor&Francis.

УДК 78+796:373.3.015.311-057.874

БЕРЕЖНИК Б. В., КАЧУР М. М.
Мукачівський державний університет

МУЗИЧНО-ІГРОВА ДІЯЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ТВОРЧОГО РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА

Важливу роль у становленні креативної, ініціативної особистості, що прагне реалізувати себе, досягти успіху, відіграє творча діяльність. Гра – найбільш цікава і вільна діяльність людини, що несе в собі естетичну цінність, активізує інтелектуальну та емоційну сфери особистості, приносить задоволення. Ігрова діяльність характеризується багатогранністю впливу на формування особистості – з нею пов'язується трансформація психічних процесів, удосконалення пізнавальної діяльності, розвиток соціальних якостей і форм поведінки, здатності дитини до творчості [2, с. 4].

Український педагог-гуманіст В. О. Сухомлинський, наголошуючи про значення та навчально-виховний потенціал гри, зазначав: «У грі розкривається перед дітьми світ. Розкриваються творчі можливості особистості. Без гри немає і не може бути повноцінного розумового розвитку. Гра – це величезне світле вікно, через яке в духовний світ дитини вливається життєдайний потік уявлень, понять про навколишній світ. Гра – це іскра, що запалює вогник допитливості і любові до знань» [5, с. 95].

Одним із найбільш ефективних засобів виявлення художньо-творчого потенціалу особистості, формування у дітей молодшого шкільного віку інтересу до музичного мистецтва та занять музичною діяльністю, розвитку творчих здібностей є музично-ігрова діяльність. Період молодшого шкільного віку, що характеризується стрімким становленням інтелектуальних, почуттєвих та вольових функцій, є вирішальним для розвитку пізнавально-творчої активності. Доцільність використання музичних ігор обумовлюється і

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>